Adı Soyadı:	Sınıfı:	No:	Puan:

2026–2027 Eğitim–Öğretim Yılı · 5. Sınıf Sosyal Bilgiler · Efsane Set

1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

Yazılı Pusulası tarafından son 3 yılın MEB soruları yapay zekâ ile analiz edilerek hazırlanmıştır; **MEB sorusu değildir.** Konu dağılımı: MEB ÖDSGM 2026-2027 1. dönem konu-soru dağılım tablosu. Toplam 100 puan.

🔎 **Bu deneme nasıl hazırlandı? Son 3 yılın 25 MEB yazılı sorusu ve 2026-2027 konu-soru dağılım tablosu analiz edildi.**

Konu	MEB 1. dönem 1. yazılılarında (son 3 yıl, 25 soru)	2026-2027 tablosu (Senaryo 1·2·3·4·5)
Yardımlaşma ve dayanışma	4	2 · 3 · 2 · 3 · 2
Kültürel özelliklere saygı	2	2 · 2 · 2 · 2 · 1
Gruplar ve roller	5	1 · 2 · 2 · 1 · 2
Yaşadığı ilin göreceli konumu	3	1 · 0 · 1 · 0 · 1
Haklar, uygarlıklar (eski program)	11	tabloda yok

Dikkat: 2026-27 tablosunda 5 senaryonun toplam **32** sorusunun **12**'si **yardımlaşma ve dayanışma**dan; bu yüzden bu denemede en çok soru (5) bu konuda. **Göreceli konum** yalnızca 1, 3 ve 5. senaryoda var.

1 Ezgi, bir gününü üç sahneyle anlatan bir çizgi roman hazırladı. (9 puan)

1. sahne · Sabah · Evde

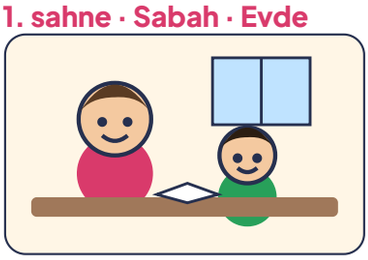

"Küçük kardeşim Arda'ya okuma ödevinde yardım ediyorum."

2. sahne · Öğlen · Okulda

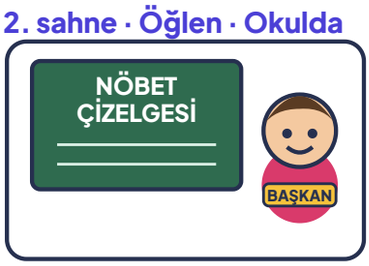

"Sınıf başkanı olarak sınıfın nöbet çizelgesini hazırladım."

3. sahne · Akşam · İzci kampında

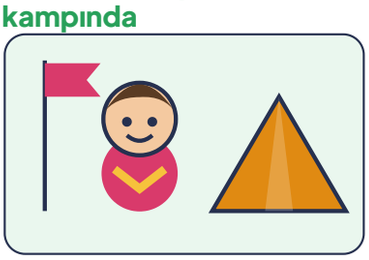

"Ekip lideri olarak ekibimdeki herkese görev dağıttım."

a) Her sahnede Ezgi'nin dâhil olduğu **grubu** ve bu gruptaki **rolünü** tabloya yazınız.

Sahne	Grup	Rol
1		
2		
3		

b) Ezgi'nin izci ekibindeki ekip liderliği rolünün, sınıf başkanlığı rolüne **olumlu** bir katkısını yazınız.

.....

2 (8 puan)

Kerem'in annesi Selin Hanım bir hastanede **hemşiredir**. Aynı zamanda okulun **okul aile birliği** üyesidir. Bu hafta gece nöbeti olduğu için perşembe akşamki veli toplantısına katılamayacağını öğretmene önceden haber verdi ve toplantıda konuşulanları başka bir veliden öğrendi. Annesinin nöbette olduğu akşamlarda Kerem, küçük kardeşinin okul çantasını hazırlamasına yardım ediyor.

a) Metne göre Selin Hanım'ın üstlendiği üç rolü yazınız.

.....

b) Selin Hanım'ın bir rolünün diğer bir rolünü nasıl etkilediğini metinden örnekle açıklayınız.

.....

c) Kerem'in bu durumda ailesinde üstlendiği sorumluluğu yazınız.

.....

3 Zehra, dedesi Hasan Bey'in hayatını sınıfta şöyle anlattı: (8 puan)

"Dedem gençliğinde öğretmen okulunda okuyan bir **öğrenciydi**. Okulu bitirince bir köy okulunda yıllarca **öğretmenlik** yaptı. Evlendi, iki çocuk babası oldu. Şimdi emekli; bizimle vakit geçiriyor, mahalledeki bir yardım derneğinde **gönüllü** olarak çalışıyor ve mahallenin satranç kulübüne gidiyor."

a) Hasan Bey'in geçmişte üstlendiği ama artık sürdürmediği iki rolü yazınız.

.....

b) Hasan Bey'in bugün üstlendiği iki rolü yazınız.

.....

c) İnsanların rollerinin zamanla değişmesinin bir nedenini yazınız.

.....

4 Okulda düzenlenen "Kültür Şenliği"nde öğrenciler, ailelerinin geldiği illerin kültürel özelliklerini stantlarda tanıttı. **(8 puan)**

a) Stantlarda tanıtılan kültürel ögeleri tablodaki uygun sütuna yazınız.

Yemek	Halk oyunu / spor	El sanatı

b) Bu şenliğin, okuldaki öğrencilerin bir arada yaşamasına bir katkısını yazınız.

.....

5 **(8 puan)**

Azerbaycan'dan ailesiyle Iğdır'a taşınan Aylin, sınıfta Nevruz'u anlattı: "Bayramdan günler önce evde **semeni** (yeşertilmiş buğday) hazırlarız, yumurta tokuştururuz, akşam ateş yakıp üzerinden atlarız." Sınıf arkadaşları Aylin'i dikkatle dinleyip ona sorular sordu. Öğretmenleriyle birlikte sınıfta küçük bir semeni yeşerttiler. Ezgi, Aylin'in annesinden **şekerbura** tatlısının tarifini aldı. Aylin de arkadaşlarından **mangala** oynamayı öğrendi, teneffüslerde onlarla oynamaya başladı.

a) Sınıf arkadaşlarının Aylin'in kültürüne saygı gösterdiğini gösteren iki davranışı yazınız.

.....

.....

b) Bu davranışların Aylin'in sınıfa uyum sağlamasına bir etkisini yazınız.

.....

c) Aylin'in birlikte yaşamayı kolaylaştıran bir davranışını yazınız.

.....

6 Okul gezisiyle Mardin'e giden dört öğrencinin konuşmaları aşağıda verilmiştir. (9 puan)

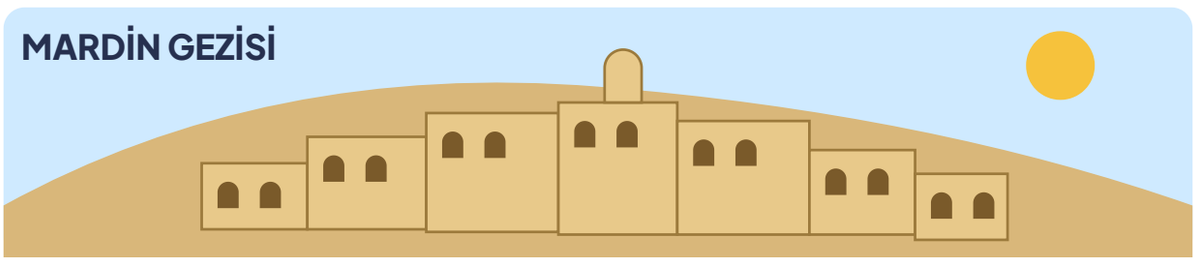

Can: Evler taştan yapılmış. Neden böyle yapıldığını rehberimize soralım.

Ela: Buradaki yemekler çok baharatlı, bizimkiler daha güzel. Ben tadına bile bakmam!

Mert: Telkâri ustasının gümüş tellerle yaptığı takıyı izledim. Ne büyük emek!

Defne: Buradakilerin bazı giysileri çok tuhaf, herkes bizim gibi giyinmeli.

a) Sözleri farklı kültürel özelliklere **saygılı** olan iki öğrencinin adını yazınız.

.....

b) Ela'nın ya da Defne'nin tutumu yaygınlaşırsa birlikte yaşamaya nasıl bir olumsuz etkisi olur? Yazınız.

.....

c) Defne'ye, sözünü saygılı hâle getirecek bir öneride bulununuz.

.....

7 Okulun Değerler Kulübü aşağıdaki afişi hazırlayıp okul panosuna astı. (9 puan)

İYİLİK KUTUSU
kampanyası başladı!

Köy okulundaki kardeşlerimiz için hikâye kitabı, kışlık mont ve kırtasiye malzemesi topluyoruz.

Yer: Okul kütüphanesi ön
Tarih: 2-13 Kasım
Düzenleyen: Değerler Kulübü

Eski değil, sağlam ve temiz olsun lütfen!

a) Afişteki kampanyanın amacını yazınız.

.....

b) Bir 5. sınıf öğrencisi olarak bu kampanyaya katkı sağlayabileceğiniz iki yol yazınız.

.....

.....

c) Bu tür kampanyaların toplumsal birliğe bir etkisini yazınız.

.....

8 **(8 puan)**

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizi etkiledi. AFAD ve Türk Kızılay ekipleri bölgeye ulaştı. Ülkenin dört bir yanından yardım tırları yola çıktı; maden işçileri arama kurtarma çalışmalarına katıldı. Pek çok şehirde kan bağışı için uzun kuyruklar oluştu. Öğrenciler harçlıklarını bağışladı, bazı aileler depremden etkilenen insanları evlerinde misafir etti.

a) AFAD ve Türk Kızılay dışında, metinde geçen iki dayanışma örneğini yazınız.

.....

.....

b) Yardımlaşma ve dayanışma olmasaydı depremden etkilenen insanların karşılaşabileceği iki sorunu yazınız.

.....

.....

9 Aşağıda geçmişten gelen iki yardımlaşma geleneği anlatılmıştır. **(8 puan)**

SADAKA TAŞI
Osmanlı döneminde bazı cami avlularında sadaka taşları bulunurdu. Durumu iyi olanlar taşın üstündeki çukura para bırakır, ihtiyacı olan kişi de yalnızca **ihtiyacı kadarını** alırdı. Kimse kimin bıraktığını, kimin aldığını görmezdi.

ZİMEM DEFTERİ
Ramazan ayında bazı kişiler tanımadıkları bakkallara gider, veresiye defterindeki borçların bir kısmını öderdi. Borcu ödenen kişi, borcunu kimin ödediğini bilmezdi.

a) Bu geleneklerde yardım edenle yardım alanın birbirini görmemesinin nedeni ne olabilir? Yazınız.

.....

b) Günümüzde bu geleneklere benzeyen bir yardımlaşma uygulaması yazınız.

.....

c) Sadaka taşından yalnızca ihtiyaç kadar para alınması hangi değeri gösterir?

.....

10 **(8 puan)**

Kış yaklaşıyor. Okulunuzun bulunduğu mahallede **yalnız yaşayan yaşlılar** var. Sınıf öğretmeniniz, "Mahallemiz için sınıf olarak neler yapabiliriz?" diye sordu ve sizden bir dayanışma etkinliği planlamanızı istedi.

a) Sınıf olarak düzenleyebileceğiniz bir dayanışma etkinliğini ve bu etkinlikte neler yapılacağını yazınız.

.....

.....

b) Bu etkinliği gerçekleştirirken iş birliği yapabileceğiniz iki kişi ya da kurum yazınız.

.....

11 Geçmişte insanlar, mallarının bir kısmını toplumun yararına ayırarak **vakıflar** kurmuştur. Vakıfların masraflarını karşıladığı bazı yapılar aşağıda verilmiştir. **(8 puan)**

Çeşme	Kervansaray	İmaret
.....	.....	.....

a) Her yapının altındaki boşluğa, bu yapının toplumun hangi ihtiyacını karşıladığını yazınız.
b) Bu hizmetlerin ücretsiz sunulmasının toplumsal birliğe bir katkısını yazınız.

.....

12 Bartın'da yaşayan Selim, ilinin göreceli konumunu anlatmak için aşağıdaki haritayı hazırladı. Haritadaki yön okunun K harfi kuzey yönünü göstermektedir. **(9 puan)**

a) Bartın'ın çevresinde bulunanları yazınız.

Kuzeyinde	
Güneyinde	
Doğusunda	
Batısında	

b) Komşuları dışında, haritaya göre Bartın'ın göreceli konumuna ait iki özellik yazınız.

.....

c) Bartın'ın denize kıyısı olmasının ilde kolaylaştırdığı bir ekonomik faaliyeti nedeniyle yazınız.

.....

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

5. Sınıf Sosyal Bilgiler · Efsane Set · 1. Dönem 1. Yazılı Deneme Sınavı

1 a) 1. **Aile – abla** · 2. **Sınıf / okul – sınıf başkanı** · 3. **İzci ekibi – ekip lideri** b) Örnek: Ekipte görev dağıtmayı, plan yapmayı ve sorumluluk almayı öğrenir; bu beceriler sınıf başkanlığında (nöbet çizelgesi hazırlarken) işine yarar. *Puanlama: a) her doğru grup ve rol 1 puan (6 puan) · b) 3 puan* **(9 puan)**

Grup, ortak amaç için bir araya gelen ve birbiriyle etkileşim içinde olan insanlardır; rol ise kişinin grupta üstlendiği görevdir. Evde kardeşine yardım eden Ezgi ailede abladır, okulda sınıf başkanı, izci kampında ise ekip lideridir. 2. sahnede "öğrenci" yazan da kabul edilir. Rollerimiz birbirini etkiler: bir grupta kazandığımız görev dağıtma ve plan yapma becerileri başka bir gruptaki rolümüzü kolaylaştırır.

2 a) **Hemşire**, **anne**, **okul aile birliği üyesi** (veli) b) Hemşire olarak gece nöbeti tuttuğu için veli olarak **toplantıya katılamadı**. c) Küçük kardeşinin **okul çantasını hazırlamasına yardım etmek**. *Puanlama: a) her rol 1 puan (3 puan) · b) 3 puan · c) 2 puan* **(8 puan)**

Bir kişi aynı anda birçok grupta yer alır ve farklı roller üstlenir. Selin Hanım hastanede hemşire, evde anne, okulda ise okul aile birliği üyesi ve velidir. Hemşirelik rolünün gerektirdiği gece nöbeti, veli toplantısına katılmasını engellemiştir; yani bir rol diğerini etkilemiştir. Selin Hanım öğretmene haber vererek sorumlu davranmış, Kerem de kardeşine yardım ederek ailedeki sorumluluğunu yerine getirmiştir.

3 a) **Öğrenci**, **öğretmen** b) Herhangi ikisi: **dede**, **baba**, **gönüllü** (yardım derneği üyesi), **satranç kulübü üyesi**, emekli c) Örnek: **Yaşın ilerlemesi**, okulu bitirmek, meslek edinmek, evlenmek, emekli olmak. *Puanlama: a) her rol 2 puan (4 puan) · b) her rol 1 puan (2 puan) · c) 2 puan* **(8 puan)**

Roller hayat boyunca değişir. Hasan Bey önce öğrenciydi, okulu bitirince öğretmen oldu; emekli olduğu için bu iki rolü artık sürdürmüyor. Bugün torunlarının dedesi, çocuklarının babası, yardım derneğinde gönüllü ve satranç kulübünün üyesidir. Yaşın ilerlemesi, eğitimin bitmesi, meslek edinme, evlenme ve emeklilik gibi durumlar rollerimizin değişmesine neden olur.

4 a) Yemek: **cağ kebabı, baklava, tava ciğer** · Halk oyunu / spor: **bar oyunu, yağlı güreş** · El sanatı: **bakırcılık** b) Örnek: Öğrenciler birbirinin kültürünü tanır, farklılıklara **saygı** duyar; **dostluk ve kaynaşma** artar. *Puanlama: a) her doğru yerleştirme 1 puan (6 puan) · b) 2 puan* **(8 puan)**

Cağ kebabı Erzurum'un, baklava Gaziantep'in, tava ciğer Edirne'nin yöresel yemeğidir. Bar Erzurum'un halk oyunu, Kırkpınar yağlı güreşleri ise Edirne'nin geleneksel sporudur. Gaziantep'te bakırcılık köklü bir el sanatıdır. Farklı yörelerin kültürünü tanımak merakı ve saygıyı artırır; birbirini tanıyan insanlar kaynaşır ve barış içinde bir arada yaşar.

5 a) Herhangi ikisi: Aylin'i **dikkatle dinleyip soru sormaları** · sınıfta **semeni yeşertmeleri** · Ezgi'nin **şekerbura tarifini alması** b) Örnek: Aylin kendini **değerli ve sınıfın bir parçası** hisseder; arkadaşlık ve güven artar. c) Arkadaşlarından **mangala öğrenip onlarla oynaması** / kendi kültürünü tanıtması. *Puanlama: a) her davranış 2 puan (4 puan) · b) 2 puan · c) 2 puan* **(8 puan)**

Bir kişinin kültürünü merakla dinlemek, gelenekleri birlikte denemek ve tariflerini öğrenmek saygı göstergesidir. Bu davranışlar yeni gelen birinin kendini dışlanmış değil, kabul görmüş hissetmesini sağlar. Aylin de hem kendi kültürünü tanıtmış hem de mangala gibi yeni çevresinin oyunlarını öğrenmiştir. Karşılıklı saygı ve tanıma, farklı kültürlerden insanların barış içinde bir arada yaşamasını kolaylaştırır.

6 a) **Can** ve **Mert** b) Örnek: İnsanlar kendini **dışlanmış ve küçümsenmiş** hisseder; **kırgınlık** ve ön yargılar artar, toplumda huzur ve birlik zayıflar. c) Örnek: "Buradaki giysiler bizimkilerden farklı; **hangi anlamı taşıdıklarını öğrenelim**." *Puanlama: a) her öğrenci 2 puan (4 puan) · b) 3 puan · c) 2 puan* **(9 puan)**

Can merak edip öğrenmek istiyor, Mert ise yöreye özgü bir el sanatının emeğini takdir ediyor; ikisi de saygılı davranıyor. Ela yöre yemeklerini küçümsüyor, Defne ise farklı giysileri "tuhaf" bulup herkesin kendisi gibi olmasını istiyor. Bu tutumlar insanları kırar, ön yargıyı ve ayrılığı artırır. Farklılıkları zenginlik olarak görmek ve öğrenmeye çalışmak birlikte yaşamayı güçlendirir.

7 a) **Köy okulundaki öğrencilerin** kitap, mont ve kırtasiye **ihtiyacını karşılamak**. b) Örnek: **Okuduğu sağlam kitapları bağışlamak**, küçülen temiz montunu getirmek, kırtasiye almak, afişi arkadaşlarıyla paylaşıp duyurmak, kutuların toplanmasında görev almak. c) Örnek: **Birlik ve beraberlik** duygusu güçlenir; insanlar birbirine destek olur. *Puanlama: a) 2 puan · b) her yol 2 puan (4 puan) · c) 3 puan* **(9 puan)**

Afiş, köy okulundaki öğrencilerin kitap, kışlık mont ve kırtasiye ihtiyacı için bir yardım kampanyası duyuruyor. Bir öğrenci eşya bağışlayarak, kampanyayı duyurarak ya da toplama işinde gönüllü olarak katkı sağlayabilir. Bağışların sağlam ve temiz olması, yardım alanın onurunu korumak açısından önemlidir. Bu tür kampanyalar insanlar arasında paylaşma, dayanışma ve birlik duygusunu güçlendirir.

8 a) Herhangi ikisi: **yardım tırları gönderilmesi**, **maden işçilerinin arama kurtarmaya katılması**, **kan bağışı**, öğrencilerin **harçlıklarını bağışlaması**, ailelerin depremzedeleri **evlerinde misafir etmesi** b) Örnek: Barınma, yiyecek ve su **ihtiyaçları karşılanamaz**; enkaz altındakilere ve yaralılara yardım geç kalır; insanlar **yalnız ve çaresiz** hisseder, toparlanmak uzar. *Puanlama: a) her örnek 2 puan (4 puan) · b) her sorun 2 puan (4 puan)* **(8 puan)**

Afetlerde devlet kurumlarının yanında halkın yardımı da çok önemlidir. Metinde yardım tırları, maden işçilerinin arama kurtarmaya katılması, kan bağışı, harçlık bağışı ve depremzedeleri evde misafir etmek dayanışma örnekleridir. Bu destek olmasaydı insanlar barınma, beslenme ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanır, yaralılara yardım gecikir ve toplumdaki birlik duygusu zayıflardı.

9 a) Yardım alanın **onurunun kırılmaması, mahcup olmaması**; yardım edenin **gösteriş yapmaması**. b) Örnek: **Askıda ekmek**, askıda fatura, askıda kitap. c) **Kanaatkârlık** / dürüstlük / başkalarını düşünme (hakkaniyet). *Puanlama: a) 4 puan (iki yönü de yazana tam, biri 2 puan) · b) 2 puan · c) 2 puan* **(8 puan)**

Sadaka taşı ve zimem defteri, yardımın gizlice yapıldığı geleneklerdir. Böylece ihtiyaç sahibi utanmaz, onuru korunur; yardım eden de övünmeden, karşılık beklemeden iyilik yapar. Taştan yalnızca ihtiyaç kadar almak, sıradaki ihtiyaç sahibini düşünmek demektir. Günümüzdeki askıda ekmek ve askıda fatura uygulamaları bu geleneklerin devamıdır.

10 a) Örnek: "**Kapı komşum**" etkinliği: Okul idaresi ve ailelerle birlikte yaşlıları ziyaret etmek, market alışverişlerine ve kışlık hazırlıklarına **yardım etmek**, el yapımı kartlar ve sıcak çorba götürmek. b) Herhangi ikisi: **muhtar**, **okul idaresi**, **okul aile birliği** / aileler, **belediye**, Türk Kızılay, Vefa Sosyal Destek grubu. *Puanlama: a) etkinlik adı ya da türü 2 puan, yapılacaklar 2 puan (4 puan) · b) her kişi/kurum 2 puan (4 puan)* **(8 puan)**

Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine öğrenciler de katkı sağlayabilir. Yalnız yaşayan yaşlıları ziyaret etmek, alışverişlerine yardım etmek ya da onlarla vakit geçirmek uygun etkinliklerdir. Öğrenciler bu işleri tek başına değil; öğretmen, aile, okul idaresi, muhtar, belediye gibi kişi ve kurumlarla iş birliği yaparak ve güvenli biçimde yapmalıdır. Bu çalışmalar mahallede birlik ve beraberliği güçlendirir.

11 a) Çeşme: **Halkın su ihtiyacı** · Kervansaray: **Yolcu ve tüccarların konaklama** (ve güvenlik) ihtiyacı · İmaret: **Yoksul ve ihtiyaç sahiplerine ücretsiz yemek** b) Örnek: Zengin-yoksul herkes hizmetten yararlanır; insanlar arasında **paylaşma, sevgi ve birlik** duygusu güçlenir. *Puanlama: a) her yapı 2 puan (6 puan) · b) 2 puan* **(8 puan)**

Vakıf, bir kişinin malını toplumun yararına sürekli kullanılmak üzere ayırmasıdır. Vakıf çeşmeleri halka su sağlar, kervansaraylar yolculara ve tüccarlara güvenli konaklama yeri sunar, imaretlerde ihtiyaç sahiplerine ücretsiz yemek verilir. Bu hizmetler herkesin yararlanabildiği yardımlaşma örnekleridir ve toplumda paylaşma ile dayanışma duygusunu güçlendirir.

12 a) Kuzeyinde **Karadeniz** · Güneyinde **Karabük** · Doğusunda **Kastamonu** · Batısında **Zonguldak** b) Herhangi ikisi: **Karadeniz kıyısındadır**; tarihî **Amasra** kıyıdadır; **Bartın Irmağı** ilden geçip denize dökülür; ilde **ormanlık alanlar** vardır. c) Örnek: **Balıkçılık**, çünkü denizden balık avlanır / **turizm**, çünkü Amasra gibi kıyı yerleri ziyaretçi çeker. *Puanlama: a) her yön 1 puan (4 puan) · b) her özellik 1 puan (2 puan) · c) 3 puan* **(9 puan)**

Göreceli konum, bir yerin çevresindeki yerlere ve özelliklere (komşu iller, deniz, akarsu, tarihî yerler, doğal güzellikler) göre tarif edilmesidir. Yön okuna göre haritanın üstü kuzey, sağı doğu, solu batıdır. Buna göre Bartın'ın kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Karabük, doğusunda Kastamonu, batısında Zonguldak bulunur. Denize kıyısı olması balıkçılığı ve kıyı turizmini kolaylaştırır.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

5. Sınıf Sosyal Bilgiler · 2026-2027 · 1. dönem 1. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net